

Gerard J.M. van den Aardweg

HONDERD JAAR FATIMA

*Heden en toekomst
in het teken van het zonnewonder*

Inhoud

1	Het zonnewonder van 1917: Een apocalyptisch verschijnsel	7
2	De verklaring is bovennatuurlijk	21
3	Meer buitennatuurlijke verschijnselen	33
4	De verschijningen van de Engel	55
5	“Allerheiligste Drieëenheid... ik offer U op het Lichaam, Bloed, de Ziel en de Godheid van Jezus Christus”	71
6	Maria verschijnt op 13 mei	86
7	Maria verschijnt op 13 juni	109
8	Maria verschijnt op 13 juli	125
9	De hel	138
10	De Tweede Wereldoorlog	154
11	De dwalingen van Rusland over de hele wereld	161
12	Maria verschijnt op 19 augustus	178
13	Maria verschijnt op 13 september	188
14	Maria verschijnt op 13 oktober	204
15	De eerste jaren na de verschijningen	219
16	“Ja, Jacinta en Francisco haal ik binnenkort”	227

17 De levensloop van Lucia in kort bestek	239
18 De verschijning ten behoeve van de devotie van de eerste zaterdagen: Pontevedra, 1925	246
19 De verschijning ten behoeve van de toewijding van Rusland: Tuy, 13 juni 1929	259
20 Geschiedenis van de toewijding van Rusland	274
21 Het effect van de toewijding	292
22 Het derde geheim	312
23 De Vaticaanse interpretatie: Een verwaterd geheim	319
24 Het derde geheim als toekomstprofetie; Kerkvervolging	337
25 Het na-visioen	351
26 “Onze Lieve Vrouw huilt!”	361
27 Oproepen	368
Afkortingen	371
Geschriften van zuster Lucia	372
Biografieën	373
Literatuur	374
Gebed van de Engel, lente 1916	381
Gebed van de Engel, herfst 1916	382
Gebed van Maria, 13 juli 1917	383

1

Het zonnewonder van 1917: Een apocalyptisch verschijnsel

Op 13 oktober 1917 waren minstens 50.000 mensen – volgens de meeste schattingen zijn het er eerder 70.000 geweest – op en rondom de Cova da Iria, een kom of laagte in de heuvels vlakbij het dorpje Fatima getuigen van buitengewone, indrukwekkende verschijnselen aan de zon zoals die nog nooit eerder waren voorgekomen: het “zonnewonder van Fatima”. Het was onmiskenbaar “paranormaal”, buiten- of bovennatuurlijk, en wel het grootste en best bewezen en gedocumenteerde paranormale verschijnsel sinds eeuwen. Dat het zo weinig bekend is buiten de katholieke wereld is merkwaardig. Het zal wel moeten worden toegeschreven aan het heersende vooroordeel dat wonderen niet kunnen bestaan, omdat men er geen weg mee weet en het riskant is om zich erin te verdiepen, want als men probeert het onbevangen te doen kan men er nauwelijks aan ontkomen de samenhang te zien met de geloofswaarheden van het katholicisme. De interesse verzandt dan al snel in de dooddoener dat “de wetenschap het ooit wel zal verklaren.”

Aan de gerapporteerde waarnemingen valt niet te twijfelen. Niets vaags, niets onduidelijks, niets tegenstrijdigs, maar wel volkomen uniek. Als zij ergens aan doen denken is het aan bijbelse verhalen. Op het gebed van Josuë bleven de zon en de maan de hele dag dat de strijd van de Israëlieten tegen hun vijanden voortduurde stilstaan boven de stad Gibon. De berg Sinai

schudde angstaanjagend, rook, vuur, en bliksems waren te zien en donderslagen en trompetgeschal te horen toen de Tien Gebo- den werden afgekondigd. Een verslag van het zonnewonder kan zelfs associaties oproepen met de zonsverduistering tijdens de doodstrijd van Jezus aan het kruis en de aardbeving waardoor de omstanders “door grote vrees werden bevangen” en het volk “zich op de borst sloeg”; dergelijke reacties waren ook in Fatima te zien. Vooral misschien komen de woorden van Christus in gedachten over “de krachten der hemelen die geschokt zullen worden” tegen het einde der tijden. Kortom, het zonnewonder was iets als uit het Boek van de Openbaringen (Apocalyps) van Johannes, iets apocalyptisch.

De heilige paus Johannes Paulus II wijst dan ook op de plaats waar het zonnewonder in oktober 1917 te zien was, in zijn preek van 13 mei 2000 bij de zaligverklaring van Jacinta en Francisco, de jongste zienertjes van Fatima, op het verband tussen dat won- der en de Apocalyps. Hij haalt de verzen aan over de verschij- ning van “een Vrouw bekleed met de zon” en over “dat andere teken dat aan de hemel verscheen: een grote draak” die “met zijn staart een derde deel van de sterren des hemels wegvaagde en op de aarde wierp.” Wat hier is gebeurd, wil hij kennelijk zeggen, moet ook in dit licht worden gezien.¹ Het zonnewonder

¹ Paus Johannes Paulus II gaat niet nader in op de betekenis van de teksten die hij aanhaalt in verband met de gebeurtenissen in Fatima. Maar hij kende natuurlijk de gangbare uitleg; de “Vrouw bekleed met de zon” is Maria, de “draak” de Duivel en het “derde deel van de sterren des hemels” dat wordt weggevaagd staat meestal voor priesters en prelaten die de inspiratie van de duivel volgen en afvallig worden. Hij zal waarschijnlijk ook de officiële tekst van de mededelingen van de heilige Maagd aan Mélanie Calvat in La Salette (1846) hebben gekend: “De leiders van het Godsvolk hebben het gebed en de boete verwaarloosd en de demon heeft hun verstand verduisterd. Ze zijn die dwalende sterren geworden die de oude Duivel met zijn staart achter zich aan zal meesleuren om ze te vernietigen” (Gouin, 1982, p. 74).

Volgens de auteur Jean Guittou zei de zalige paus Paulus VI hem op 28 mei 1967 dat het zonnewonder niet alleen een “waarschuwing” was maar ook een

maakt bovendien duidelijk dat de boodschap van Maria aan de drie kinderen aan wie ze zes keer in de Cova da Iria was verschenen – Lucia, Francisco en Jacinta – bedoeld was voor de hele wereld.

De impact van het zonnewonder moet ook worden begrepen tegen de achtergrond van het Portugal van die dagen. In ons deel van Europa wordt Portugal meestal gezien als een katholiek land. Dat is echter maar gedeeltelijk waar. In het begin van de vorige eeuw was de meerderheid van de bevolking wel katholiek, vooral het onontwikkelde platteland, maar socialisme en marxisme hadden grote vorderingen gemaakt in de grote steden en onder de intelligentsia en na een reeks linkse revoluties waren de regering, het leger, de pers, en sleutelfuncties in het openbare leven in de handen van militante antikatholieken en deelde de vrijmetselarij, van nature de bondgenoot van linkse en links-liberale revoluties, overal de lakens uit. De wet van 1911 betreffende de scheiding van Kerk en Staat onderdrukte de Kerk waar het maar mogelijk was; alleen openbare scholen werden getoleerd, het bezit van de Kerk werd onteigend, religieuze orden het land uitgezet. De minister van Justitie, Costa, verklaarde zelfbewust dat het in twee generaties met het katholicisme in Portugal gedaan zou zijn. In dit klimaat veroorzaakten drie kinderen die niet konden lezen of schrijven in een onontwikkelde en afgelegen streek van het land beroering door te beweren dat de heilige Maagd aan hen verscheen en zij een wonder zou doen zodat iedereen hen zou kunnen geloven. Het ongehoorde en onwaarschijnlijke van die beweringen was dat zij nog precies dag en uur van het wonder aangaven ook: 13 oktober, tegen het middaguur. Al drie maanden tevoren maakten zij dit bekend, na een

“eschatologisch” teken, in die zin dat het een herhaling of aankondiging was van een scène bestemd voor “het gezamenlijke mensdom aan het einde der tijden” (geciteerd in: Johnston, p. 69).

beweerde verschijning op 13 juli, en vervolgens na een verschijning op 19 augustus, en weer op 13 september. Het aantal mensen dat hen geloofde groeide weliswaar gestadig, maar velen hielden de verschijningsverhalen voor kinderlijke fantasie. Er waren ook maar enkele priesters die de kinderen serieus namen. De belangrijke kranten, antikatholiek, hadden voor de nodige publiciteit gezorgd. Dit was een mooie gelegenheid om het achterlijke bijgeloof van de onwetende katholieken aan de kaak te stellen, want natuurlijk zou de hele geschiedenis eindigen in een grote flop. In die geest van verlichte ironie had bijvoorbeeld de journalist de Almeida in het dagblad *O Século (De Eeuw)* op de ochtend van de 13e oktober nog zelfovertuigd geschreven dat er die dag in Fatima helemaal niets zou gebeuren.

Zo dachten velen erover, onder anderen bijna iedereen in het gehucht Aljustrel waar Lucia, Francisco en Jacinta woonden. De mensen voelden zich voor de hele wereld voor schut staan en de kinderen, hun ouders en gezinsleden werden zelfs met de dood bedreigd als alles op fantasie of leugens zou blijken te berusten. Heel bijzonder was daarbij dat de kinderen de enigen waren die niet opgewonden of zenuwachtig waren. Zij voelden geen zweem van twijfel of angst dat de hemelse Vrouw die hen was verschenen haar woord niet zou houden, zij bewaarden een wonderbaarlijke kalmte te midden van de nerveuze stress om hen heen. Tegen alle pressie in die tot het laatste ogenblik op hen werd uitgeoefend om eindelijk maar toe te geven dat ze alles hadden verzonnen, onder anderen door een pastoor uit een naburig dorp, bleven ze zichzelf en lieten ze zich niet in het minst van hun stuk brengen.

13 oktober was dus ook de dag van de vuurproef. Het geloof aan een ingrijpen van het bovennatuurlijke in de aardse wereld werd aan een kritische test onderworpen. Als er geen wonder zou gebeuren – niemand wist wat voor wonder men kon

verwachten, niemand had enig idee dat het een teken aan de zon zou kunnen zijn, niemand kon zich daar dus op instellen – zou op zijn minst het geloof in Maria-verschijningen zijn geschokt en het ongelooft in Portugal een propagandistische overwinning hebben geboekt. Gebeurde er wél een overtuigend wonder, dan zou het geloof in en de devotie voor Onze Lieve Vrouw een krachtige impuls krijgen en het atheïsme en het ongelooft in het bovennatuurlijke worden geschokt. Er kwám een wonder en alle tienduizenden aanwezigen, gelovige en sceptische katholieken, ongelovigen en nieuwsgierigen waren er getuige van. de Almeida was één van hen en gaf toe: dit was “een geweldige klap voor je verstand.”² Want:

“dan ... zijn we getuige van een uniek schouwspel dat ongelooft is voor degene die er geen getuige van is geweest.”³

We komen toe aan het wonder zelf.

De stroom pelgrims naar de Cova da Iria was al dagen tevoren op gang gekomen. Zij geloofden over het algemeen al dat Maria daar was verschenen, de duidelijke, mooie dingen die de kinderen erover hadden gezegd en hun eerlijkheid en spontane echtheid hadden velen aangesproken en ontroerd. Van heinde en verre kwamen zij, tallozen te voet, anderen op en in alle soorten van wagens en karren, te paard, op ezels, een bevoorrecht, betrekkelijk gering aantal met de auto's van die dagen. Het was geen plezierig uitstapje:

“De koude noordwestenwind kondigde de winter aan. ... De hele nacht door en tot in de ochtend viel er een deprimierende, druilerige regen. Nat en koud drong hij door tot

2 de Almeida, 29.10.1917.

3 de Almeida, 15.10.1917.

op het bot van degenen die met hun gezin en dieren langs de wegen dromden die naar het miraculeuze gebergte leidden. De regen viel en viel. De katoenen jurken van de vrouwen dropen van het water en hingen als lood om hun enkels. Water stroomde van de petten en hoeden ... laarzen en blote voeten plonsden door de modderige poelen ... en het leek of er boven op de berg een lange donkere vlek lag—duizenden en duizenden van Gods schepselen die wachtten op een wonder, een zegen en een verlichting van de bitterheid des levens...”⁴

Tallozen brachten de nacht van 12 op 13 oktober in de Cova da Iria in de open lucht door en zongen en baden daar al vóór het licht begon te worden. In de snel aangroeiende menigte waren er ook heel wat die waren gekomen omwille van de sensatie en om de spot met het geheel te drijven. Het barre weer gaf hun daar uiteraard voldoende stof voor.⁵ ‘s Morgens vroeg trokken inktzwarte wolken zich boven Fatima samen en na een paar uur zat de hele lucht dicht en begon het pas goed te regenen. De harde wind striemde de regen in het gezicht van de onverstoortbaar toestromende pelgrims en al waren ze in korte tijd door en door nat, “niemand klaagde of ging terug.”⁶

Tegen het middaguur slaagden de vader van Francisco en Jacinta en een chauffeur die het meisje had opgetild er met veel moeite in door het gedrang van de mensenmassa heen de plaats

⁴ Een journaliste geciteerd door de Marchi (de M), p. 130.

⁵ “Het zou goed zijn geweest als ze die kinderen hun kop hadden afgehakt! Ons in dit weer hierheen laten komen alleen om doorweekt te worden!’ ‘Dat is amper hun schuld’, antwoordde een ander. ‘Die ouders horen in de gevangenis!’ ‘Wat zijn we een idioten geweest’, zei een derde. ‘Waarom zijn we niet in Ourém [kleine plaats ongeveer 15 km verderop] gebleven dan hadden we daar een fatsoenlijk maal kunnen hebben!’” (In: de M, p. 132).

⁶ idem, p. 131.